

Το ήθος της Ελένης (πρόλογος – ηθογράφηση)

Η πραγματική Ελένη αναιρεί την εικόνα που είχαμε αρχικά σχηματίσει και αυτοπαρουσιάζεται μέσα από ένα νέο ηθικό πρίσμα. Η Ελένη είναι μια γυναίκα που κατάγεται από βασιλική γενιά και εμφανίζεται με όλα τα γνωρίσματα που της επιβάλλει η γυναικεία φύση της και η αριστοκρατική της καταγωγή. Είναι αφοσιωμένη σύζυγος, διαθέτει υπερηφάνεια και γενναιότητα, ευσέβεια προς τους θεούς και αγάπη για τους συγγενείς της, έναν κώδικα τιμής των ηρωικών χρόνων, για τον οποίο άξιζε να πεθάνει κανείς. Η ύπαρξη της διαχωρίζεται σε δύο υποστάσεις, την οδυνηρή εμπειρία του ξενιτεμού και την αβεβαιότητα για το μέλλον. Η ευριπίδεια Ελένη αγωνίζεται να διαφυλάξει την τιμή της και είναι έτοιμη να πεθάνει για να αποφύγει την ατίμωση, στάση που έρχεται σε αντίθεση με το «είδωλό» της, που εκπροσωπεί μια γυναίκα χωρίς ηθικούς φραγμούς, άπιστη και καταστροφική και η πλέον μισητή απ' όλο τον κόσμο. Η ευριπίδεια ηρώιδα βιώνει συναισθήματα αντιφατικά και έντονα με απερίγραπτες ψυχικές διακυμάνσεις. Νιώθει απελπισία που το όνομά της διασύρεται άδικα και δεν έχει τη δυνατότητα να αποδείξει την απάτη και πόνο για τον πόλεμο που μαινεται στην Τροία. Βιώνει μεγάλη οδύνη για τον άδικο χαμό τόσων ανθρώπων, θλίψη για τον άντρα της που νομίζει πως έχει την Ελένη και οίκτο για τον Πάρη. Η Ελένη έχει ταυτιστεί απόλυτα με το «είδωλό» της και βιώνει απίστευτη την ενοχή που φέρει το όνομά της, γι' αυτό και ο λόγος της είναι μια διαρκής απολογία. Διατυπώνει την άποψη ότι η ομορφιά της ήταν αιτία της δυστυχίας της. Τα πάθη της και οι συμφορές που διηγείται, έχουν πλέξει τον ιστό της τραγικότητάς της και οι θεοί μετέτρεψαν το όνομά της σε συνώνυμο του ολέθρου. Όλες αυτές οι αντιθέσεις συνθέτουν το τραγικό αδιέξοδο της ηρώιδας που δεν ελέγχει τη μοίρα της. Βρίσκεται σε απελπισία και ένα τραγικό αδιέξοδο. Περιμένει να αποκατασταθεί η αλήθεια, όπως της υποσχέθηκε ο Ερμής και η μόνη της παρηγοριά για να μην βάλει τέλος στη ζωή της, είναι τα ψήγματα ελπίδας που ακόμα διατηρεί. Ο φόβος όμως έχει κυριεύσει τη ζωή της και η αγωνία αν θα μπορέσει να ξεφύγει από τον Θεοκλύμενο, που με τη βία θέλει να την κάνει γυναίκα του. Η συγκλονιστική άποψη της Ελένης, που αναδύεται ως σταθερό μοτίβο είναι η διάκριση της ουσίας απ' τα φαινόμενα, της αλήθειας από τις παραπλανητικές εντυπώσεις που μας δίνουν οι αισθήσεις, θύμα των οποίων υπήρξαν οι Έλληνες και οι Τρώες.